

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 4, Sayı:13, Mart 2018, s. 20-39

Doç. Tuncer ÖNDER

KTÜ Devlet Konservatuvarı, Müzikoloji, tuncer_onder@outlook.com

JOAQUIN RODRIGO'NUN KLASİK GİTAR ESERLERİNDE NEOKLASİZM'İN ETKİSİ

Özet

Joaquin Rodrigo'nun (1901-1999) müzikal yaklaşımları incelendiğinde M. de Falla'dan (1876-1946) devraldığı ulusalçılık özelliğini bütün eserlerine yansıttığı gözlemlenmektedir. Bestecilik kariyeri oldukça üretken olan Rodrigo'nun müzikal kimliği üzerinde Neoklasizm etkisi son derece güçlüdür. Bu etki bestecinin klasik gitar eserlerinde sıklıkla görülmektedir. Bu çalışmada ilk olarak bestecinin yaşamı özetlenmiş ardından eserleri üzerinden yaratıcılık portresi incelenmiştir. Neoklasizm'in müzik sanatı içerisindeki yeri açıklanmış, ek olarak oluşum ve gelişim süreçleri örnekler aracılığıyla sunulmuştur. Ayrıca İspanyol müziği içerisinde Neoklasizm etkilerine yer verilmiştir. Son bölümde ise J. Rodrigo'nun klasik gitar eserleri üzerindeki Neoklasizm'in etkisi incelenmiştir. Bestecinin kullandığı teknikler ve yaklaşımlar belirlenmiş eserler üzerinden tartışılmış ve örneklendirilmiştir. Çalışma içerisinde nota ve fotoğraf gibi görsel medya materyalleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Gitar, Joaquin Rodrigo, Neoklasizm

NEOCLASICAL EFFECTS ON JOAQUIN RODRIGO'S CLASSICAL GUITAR WORKS

Abstract

When Joaquin Rodrigo's (1901-1999) musical approaches were examined, it is observed that he reflected the nationalism inherited from M. de Falla (1876-1946). Neoclassical influence on Rodrigo's considerably productive musical identity is highly strong. This influence is often observed in his classical guitar works. This study primarily began with the summarization of the composer's life. After that,

his creativity portrait were examined through his works. The place of Neoclassicism in music and its formation and development processes were presented through the examples. Furthermore, Neoclassical influences in Spanish music were explained. In the last part, the effect of Neoclassic on J. Rodrigo's classical guitar works were examined. Techniques and approaches applied by the composer were discussed and exemplified through the selected works. In this study visual media materials such as scores and photographs were used.

Keywords: Classical Guitar, Joaquín Rodrigo, Neoclassicism

GİRİŞ

Bir ülkenin müzikal gelişimi temellerinde sosyolojik ve politik gelişmeler üzerinden incelenebilir. Bu gelişmeler kültürel kimliğin en önemli uzantılarından biri olan müziğin yapılanmasında etkin bir rol oynamaktadırlar. Yeni politik sistemlerin ortaya çıkması ve farklı ekonomik düzenler bu etkileşime sebep olan etmenlerden bazılarıdır. Ortaya çıkan bu etkileşim aynı zamanda sanatsal zemin için de altyapı oluşturmaktadır. Örneğin, II. Dünya savaşı sonrası özellikle Avrupa sanatının değişim süreci yeni sanat anlayışlarını türetmiştir. Savaş sonrası değişen Avrupa, Dadaizm'in doğmasına yol açmıştır. Bu akım özünde kültürel miras ve tarihsel hafıza anlayışını reddeden hatta aşağılayan bir bakış açısına sahiptir. Sanat tarihi içerisinde yer alan bu ve buna benzer tüm değişimler olumlu veya olumsuz olarak her daim tepkiselliği içinde barındırmaktadırlar.

Sanatsal tepkiselliğin uzantılarından biri de yeniliktir. Barok dönemin ardından gelen Klasik Dönem'in kuralcı ve metodik yapısı bu tepkisel yeniliğe örnek teşkil etmektedir. Bir diğer örnek ise Modernizm'dir. "Geleneksel toplumsal yapının çözülüşü ve buna bağlı olarak karışıklık içerisinde kendini üretmeyi başaran Modernizm'in ortaya çıkış nedenleri çeşitli alanlara tekabül etmektedir. Modernizm'in oluşumunda ve sürecin devamında; fikri olarak Aydınlanma Çağı, politik olarak Fransız Devrimi ve ekonomik olarak da Bilimsel Devrim ışığında gerçekleşen Sanayi Devrimi belirleyici olmuştur" (Aslan, 2011, s.13).

Ulusların müzikal kimliklerinin oluşum evreleri de bu süreçlerden etkilenmektedir. İspanya'nın müzikal oluşum süreci incelendiğinde, başta Arap etkisi (Emevi'lerin İspanya'yı fethi) olmak üzere birçok gelişmenin besteciler üzerinde etkili olduğu fark edilmektedir. Bu -başta İspanya sanatı olmak üzere, yansımasını ulusal değerlere ve geçmişe yönelik olarak göstermektedir.

Bu bağlamda, kültürel miras ve tarihsel hafıza üzerinden oluşan geçmişe yönelme durumu, sanat tarihi içerisinde Barok ve Rokoko'ya tepki olarak ortaya çıkan Klasizm anlayışının 20. yüzyıldaki yansıması olan Neoklasizm'i doğurmuştur. Modernizm'e ait olan bu anlayış, ulusal öğelerden beslenen her sanatçının etkilendiği bir yaklaşım olarak sanat tarihindeki yerini almıştır.

J. Rodrigo'nun erken dönem eserlerinden itibaren Neoklasizm akımından etkilendiği gözlemlenmektedir. Bestecinin Neoklasik yaklaşımları, özellikle klasik gitar eserleri üzerinden

net bir biçimde incelenebilmektedir. Bu eserlerin biçimsel ve teknik yapısı içerisinde Flamenko, erken dönem İspanyol dansları, Barok ve Rönesans çalgılarının izlerine rastlamak mümkündür.

2. PROBLEM VE AMAÇ

20. yüzyılın en üretken bestecilerinden biri olmasına rağmen J. Rodrigo'nun müzikal yaratı kimliği ve klasik gitar eserlerinde Neoklasizm'in etkisi ile ilişkili ayrıntılı bir çalışmanın müzik tarihi ve çağdaş müzikle ilgili birçok kaynaktan bütünsel olarak bulunmadığı belirlenmemiştir. Araştırmalar ve gözlemler sonucu, bu eksiklikten de yola çıkarak, J. Rodrigo'nun klasik gitar eserlerinde yer alan Neoklasizm etkisinin tespit edilmesi ve incelenmesi bu çalışmanın problemi oluşturur. Problemlerle alakalı veriler toplanarak tanımlandığında, konuyu bütünsel bağlamda inceleyen güncel bir kaynak ortaya çıkacak olması, araştırmanın önemini ve amacını oluşturmaktadır. Ek olarak bu eserleri seslendirecek veya araştırılacak olan klasik gitaristler için önemli bir kaynak sağlanması amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Çalışma, durum değerlendirmesi bağlamında öğretici bir araştırmadır. Genel tarama modeline başvurulmuştur. Böylece, yazılı ve işitsel kaynaklar incelenmiş, elde edilen veriler araştırmaya esas olan problem doğrultusunda, sistematik bir biçimde sunulmuştur.

4. BULGULAR

Bu bölümde J. Rodrigo'nun yaşamı özetlenmiştir. Eserlerinden bazıları açıklanmış ve kronolojik olarak belirtilmiştir. Neoklasizm'in gelişim süreci genel olarak tanımlanmıştır. İspanyol müziği ve Neoklasizm ilişkisi incelenmiştir. J. Rodrigo'nun belirlenmiş klasik gitar eserleri Neoklasizm ile bağlantısı kapsamında teknik ve biçimsel çerçevede açıklanmıştır.

4. 1. JOAQUIN RODRIGO'NUN HAYATI

22 Kasım 1902'de Sagunto'da dünyaya gelmiş İspanyol piyanist ve bestecidir. Henüz beş yaşında Difteri salgınına yakalanmış ve görme yetisini kaybetmiştir. Bir yıl sonra Valensiya'da bulunan *Colegio de Ciego* isimli körler okuluna kaydolmuş ve burada piyano, keman, armoni ve kompozisyon dersleri almaya başlamıştır. 1920'li yıllarda bu eğitimin sonucu olarak bestelenmiş olduğu *Dos Esbozos* (İki Taslak) ilk eseridir. Rodrigo'nun bu erken çağlarında yazdığı ilk yapıtlarında, M. Ravel ve I. Stravinski'nin müzikal yaklaşımlarından özellikle ritim ve armonik bakamından etkilendiği kolayca fark edilebilir (Önder, 2012, s. 2). Besteci, senfoni orkestrası için bestelemiş olduğu ilk eserini de erken dönem bestecilik kariyeri içerisinde ortaya çıkarmıştır. *Juglares* (Jonglörler) isimli bu eserin ilk seslendirilişi Enrique Izquierdo'nun yönetiminde Orquesta Sinfónica de Valencia (Valensiya Senfoni Orkestrası) tarafından gerçekleştirilmiştir (Önder, 2012, s. 2).

"J.Rodrigo, *Cinco Piezas Infantiles* (Beş Çocuk Şarkısı) adlı eseriyle Concurso Nacional de Composición'a (Ulusal Kompozisyon Yarışması) katılmış ve onur ödülü kazanmıştır. Valensiya kentindeki eğitimini tamamladıktan sonra 1927 yılında Paris'e giderek Ecole Normale de Musique'de Paul Dukas'dan kompozisyon dersleri almıştır" (Altınörs, 2016, s. 2). Hayatının sonuna kadar müzikal birlikteliğini sürdüreceği Manuel de Falla (1876-1946) ile burada tanışmıştır.

“Rodrigo 1934 yılında tekrar Valensiya'ya yerleşmiştir. St. John of the Cross'dan alıntılarının yer aldığı *Cantico de la Esposa* (Eş'e Kantik) ve orkestra için yazmış olduğu *Per la Flor del Lliri Blau* (Mavi Nilüfer) adlı senfonik şiiri Valensiya'ya döndükten sonraki yıllar içerisinde yazdığı iki eserdir. *Mavi Nilüfer* isimli eserinde Valensiya'lı bir kralın hikâyesinden esinlenmiştir. Bu eser ile Círculo de Bellas Artes ödülünü kazanmıştır. Bu başarıdan cesaret alarak Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi tarafından her iki yılda bir verilen Conde de Cartegiana bursuna başvurmuş ve eşiyle birlikte tekrar Paris'e yerleşmiştir” (Önder, 2012, s. 4).

1939'da İspanya'ya dönerek Madrid'e yerleşmiş ve Madrid Üniversitesi'nde müzik tarihi dersleri vermiştir. Bu süre zarfı içerisinde Latin Amerika ziyaretinde de bulunmuş ve Latin halk danslarını analiz etme fırsatı bulmuştur. 1939 yılında Radyo Nacional isimli radyonun müzik koordinatörlüğünü yürütmeye başlamıştır. Aynı yıl Regino Sanz de la Maza (1896-1981) ile tanışmış kendisi için yazmaya başladığı ilk gitar eseri üzerinde çalışmalara başlamıştır. Bu eser klasik gitar repertuarının en önemli ve en tanınmış konçertolarından biri olan *Concerto de Aranjuez*'dir. 9 Kasım 1940 yılında Aranjuez konçertosunun ilk seslendirilişi gitarist Regino Sáinz de la Maza ile Cesar Mendoza Lasalle yönetimindeki Barselona Filarmoni Orkestrası tarafından gerçekleştirilmiştir. Eser büyük beğeni toplamış ve Rodrigo'nun geniş kitleler tarafından tanınmasını sağlamıştır.

“Aynı yıl Rodrigo vatanına bir vefa borcu olarak ONCE (Organización Nacional de Ciegos de España- İspanya Ulusal Körler Organizasyonu) kuruluşunun başına geçerek görme engelliler için çalışmalarda bulunmuştur” (Önder, 2012, s. 6).

1942'de kendisine National Music Prize (Ulusal Müzik Ödülü) kazandıracak olan piyano ve orkestra için yazmış olduğu *Concerto Heroico*'yu bestelemiştir. Bu eserle sadece ulusal bir ödül almakla kalmamış aynı zamanda Pueblo Marca ve Madrid gazeteleri tarafından da müzik eleştirmenliği teklifi almıştır. Böylece Müzik çalışmalarına yalnız besteci ve yorumcu olarak değil felsefi ve düşünsel olarak da b daha eğilme imkânı bulmuştur.

1954'de klasik gitar tarihinin en önemli isimlerinden biri olan Andres Segovia'nın (1893-1987) isteği üzerine *Fantasia Para un Gentilhombre*'yi (Bir Centilmen için Fantezi) bestelemiştir. Eserin ilk seslendirilişi War Memorial Opera Salonunda 5 Mart 1958 yılında San Francisco'da gerçekleştirilmiştir.

1963-1964 yılları arasında Portoriko'da Rio Piedras Üniversitesi'nde Müzik tarihi dersleri verdikten sonra tekrar bestecilik çalışmalarına ağırlık vermiş ve *Concerto Madrigal*'i bestelemiştir. İki gitar ve orkestra için yazılmış olan bu eserin ilk seslendirilişi 1970 yılında Hollywood'da gerçekleşmiştir.

“I. Stravinsky ve M. Ravel gibi bestecilerden etkilenen Rodrigo, İspanyol halk müziğinde yer alan renkleri, dokuları sıklıkla kullanarak etkileyici bir orkestrasyon ve kendine özgü bir müzik stili oluşturmuştur. Hayatı boyunca birçok farklı ülkenin hükümetleri, üniversiteler, akademiler, müzik organizasyonları tarafından onur ödülleri, fahri doktora ve madalyalar almıştır” (Altınörs, 2016, s. 3).

Rodrigo, 1982 yılında Güney Kaliforniya Üniversitesi, 1988'de Valensiya Politecnica Üniversitesi, 1989'da Alicante Üniversitesi ve Madrid Complutense Üniversitesi, 1990 yılında ise İngiltere Exeter Üniversiteleri tarafından doktora ünvanları kazanmıştır. Bu dönem içerisinde James Galway (1936-) için *Concerto Pastoral* adlı bir flüt konçertosu ve Julian Lloyd Webber (1951-) için *Concierto Como un Divertimento* adlı bir çello konçertosu bestelemiştir. 1991 yılında kendisine *Guerrero Vakfı* Ödülü layık görülmüş ve İspanya Kralı Birinci Juan Carlos tarafından *Marqués de los Jardines de Aranjuez* ünvanı ile soylular mertebesine yükseltilmiştir. 1996 yılında ise İspanya hükümeti tarafından *Prince of Asturias* ödülüne, *Medalla de Oro de Sagunto* (Sagunto Altın Madalyası) ödülüne, 1998 yılında *Sociedad General de Autores de España* tarafından en seçkin klasik müzik bestecisi ödülüne layık görülmüştür. 1999 yılında ise Granada festivali altın madalyasını kazanmıştır.

Rodrigo 6 Temmuz 1999'da Madrid'de hayata gözlerini yummuştur. Cenazesi Aranjuez'deki aile anıt mezarına defnedilmiştir.

4. 2. NEOKLASİZM'İN MÜZİK SANATI İÇERİSİNDEKİ YERİ

"18. yüzyılın ikinci yarısında Barok ve Rokoko sanatı içerisinde yer alan abartı ve süsleme anlayışına tepki gösteren sanatçılar, Antik Yunan ve Roma sanatına geri dönüş yolunu seçmişler ve eserlerinde bu yaklaşımlara yoğunlaşmışlardır. Bu akım, bir anlamda Barok sanatın süslemeciliğine karşı, Klasik çağın sadeliğine duyulan özlemin ifadesidir" (Şişman, 2006, s. 143).

Neoklasizm akımı ise bu özlemin 20. yüzyıl içerisindeki yansımasıdır. Romantik dönem ile şekillenen müzik anlayışına tepki olarak Rönesans ve Barok döneme dönüşü simgelemektedir.

"M. Ravel, Barok suit formunda *Le Tombeau de Couperin* (Couperin'in Mezarı, 1914-1917) piyano yapıtını yazarak Prokofyev ile birlikte geriye dönüş öncülerinden olmuştur" (Griffiths, 2010, s. 241). Fakat Neoklasizm'in müzik sanatı içerisinde öncüsü olarak anılacak kişi bir Rus bestecidir. Igor Stravinsky (1882-1971) ülkesinin halk müziğinden de beslenerek ortaya çıkardığı eserlerinde gösterdiği bu anlayışla, Neoklasizm'in adını duyurmaya başlamıştır. Stravinski sayesinde bu yeni akıma küresel bir eğilim gerçekleşmeye başlamış ve Paul Hindemith (1895-1963), Sergei Prokofiev (189-1953), Arthur Honegger (1892-1955), Bela Bartok (1881-1945) Darius Milhaud (1892-1974) ve çağdaşı Francis Poulenc (1899-1963) gibi besteciler de bu akıma ilgi göstermeye başlamışlardır. Stravinski'nin Giovanni Battista Pergolesi'nin (1710-1736) müziğinden yola çıkarak yazdığı *Pulcinella Balesi* ve *L' Histoire du Soldat* (Askerin Öyküsü) müzikli oyunu, nefesli Çalgılar Senfonileri, *Do Majör Senfoni'si* ve *Rake's Progress* adlı operası Neoklasizm'e örnek olarak gösterilebilecek eserler arasındadır. Fransız besteci Francis Poulenc de Stravinski gibi kendi halk müziğinden beslenerek Neoklasizm'e dâhil olmuştur. Bu eğilimde bulunduğu eserlerinde genellikle küçük formları benimsemiş ve Paris'in sokak şarkılarından esinlenmiştir. Ayrıca yazdığı *Tiresias'ın Göğüsleri* ve oda müziği çalışması *Pastoral Konçerto* ile yine geçmişe dönmüş, barok dönemin önemli bestecilerinden Jean Philippe Rameau'nun (1683-1764) ve Domenico Scarlatti'nin (1685-1757) müziğinden alıntılar yapmıştır.

Darius Milhaud'un orkestra için yazdığı *Kırsal Süit* (1937) adlı eseri de 18. yüzyıl bestecisi Andre Campra'nın (1660-1744) eserlerini model aldığı ve tarihten beslendiği eserlerinden biridir. Arthur Oscar Honnegger'in *Pacific 231* adlı senfonik çalışması, opera ve oratoryo türlerinin bir birleşimi olarak sayılabilecek *Kral Davut Oratoryosu*, Sergei Prokofiev'in *Klasik Senfonisi* (1918) Neoklasizm'e örnek eserler arasındadır. Leonard Bernstein (1918-1990), Benjamin Britten (1913-1976), Aaron Copland (1900-1990), Manuel De Falla (1876-1946), Dimitri Shostakovich (1906-1975) ve Ferruccio Busoni (1866-1924) gibi besteciler de bu akıma yaklaşım göstermişlerdir (Önder, 2012, s. 25-27).

4.3. NEOKLASİZM'İN İSPANYOL BESTECİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

İspanyol sanatının önemli özelliklerinden biri ulusal yapıdır. Güzel sanatlar ve müzik bu sanatsal tavrın güçlü bir şekilde belirlediği alanlardır. Pablo Picasso (1881-1973), Salvador Dali (1904-1989), Joan Miró (1893-1983) ve Joaquín Sorolla (1863-1923) gibi 20. yüzyılın önde gelen yenilikçi figürleri bile eserlerinde İspanyol tarihinin ve kültürünün izlerine sıklıkla yer vermişlerdir.

İspanyol besteciler de benzer bir yaklaşım ile biçimsel, pratik ve teorik olarak yenilenen müziğe uzak durmamışlardır. Örneğin, Fransız Neoklasizm'inin ilgi çekmeye başlamasından önceki dönem içerisinde bile İspanyol bestecilerin yeni yazım sistemlerinden etkilendikleri gözlemlenmektedir. Arnold Schoenberg'in (1874-1951) ortaya çıkardığı ve kurallarını belirlediği on iki ton sistemi bunlardan biridir. Cristóbal Halffter (1930-) Luis de Pablo (1930-) bu teknik ile ilgilenmiş, eserlerinde biçimsel olarak kullanmış bestecilerden bazılarıdır. Halffter'in 1961 yılında iki piyano için bestelediği *Formantes* isimli eseri 12 ton tekniği ile yazılmış bir eserdir.

19. yüzyılın başlarında İspanya Kralı III. Carlos'un (1716-1788) çingeneleri de İspanyol halkının bir parçası olarak kabul etmesi İspanya'nın sadece sosyolojik yapısına etkilemekle kalmamış, sanatsal çerçeve dâhilinde de önemli bir gelişmenin önünü açmıştır. Kuzeybatı Hindistan'daki Punjab'dan göç etmişlerdir. Triana, Cadiz, Granada, Malaga, Ronda gibi Endülüs'ün çeşitli bölgelerine yerleşmiş ve yayılmışlardır. İspanya'nın güneyinde yer alan Endülüs'e yerleşen Çingeneler, yaşadıkları toprakların müziğini İspanya'nın folklorunda yer alan diğer müzik formları ile birleştirmiş ve Flamenko müziğini ortaya çıkarmışlardır. Gitar, piyano ve kendine özgü şan teknikleriyle bezenmiş bu görkemli müzik türü, kısa süre içerisinde *Cafes Cantantes*'lerin (Şarkılı Kabareler) yanı sıra özellikle Sevil'de ve İspanya'nın güneyinde icra edilmeye başlanmış ve hızla yayılmıştır. 19. yüzyılın ortalarında, zaten ulusal değerleri eserlerinde kullanmaya uzak olmayan İspanyol besteciler Flamenko'ya ilgi göstermişler ve eserlerinde bu motiflere yer vermeye başlamışlardır.

Bu besteciler arasında en önde gelenleri Isaac Albeniz (1860-1909) ve Enrique Granados'dur (1867-1916). Özellikle bu iki besteci sayesinde İspanyol klasik müziği farklı uluslardan bestecilere de ilham kaynağı olmuştur. Eserleri Andres Segovia'nın da katkılarıyla sıklıkla klasik gitara düzenlenmiş ve bu enstrümanın sahip olduğu repertuarın nadide parçaları olmuştur. Eduard Lalo'nun (1823-1892) *İspanyol Senfonisi*, Nicolai Rimsky-Korsakov'un (1844-1908) *İspanyol Kapriçyosu*, Claude Debussy'nin (1862-1918) *Estampes* ve *La Soirée dans Grenade* adlı eser-

leri bu durumun örnekleri olarak ortaya çıkmıştır. Böylece Flamenko hem İspanya'nın tamamında hem de diğer ülkelerde tanınan bir müzik türü haline gelmiştir.

Flamenko'yu doku olarak eserlerinde kullanan İspanyol bestecilerin bu bağlamda kısa sürede Neoklasizm'i keşfetmişlerdir. 20. yüzyılın ilk yarısındaki bu sanat anlayışını kendi ulusal yaklaşımlarıyla birleştirerek Generación del 27 (1927 Kuşağı) adlı bir akımın başlangıcı olmuşlardır. Bu kuşağın bestecileri ulusal değerlerini korumayı ve sonraki müzisyen kuşağa aktarmayı amaç edinmişlerdir. İspanyol bestecilerin bu tutumlarının sonucunda kısa süre sonra Casticismo stili doğmuştur. Bu bestecilik yaklaşımı temelde, bir kültürdeki saflığın korunması ve yabancı etmenlerden uzak kalması olarak özetlenebilir. İspanyol klasik müziği, Neoklasizm'in kendi kültüründeki uzantıları olan Casticismo ve Neocasticismo'nun ortaya çıkışı ile kendi değerlerine olan bağlılığını arttırmış, bunun yanında 20. yüzyılın sanatsal çeşitliliğiyle birlikte beslenerek büyük aşama kaydetmiştir (Önder, 2006, s. 27).

20. yüzyıl İspanyol Neoklasik bestecilerinden bazıları Xavier Montsalvatge (1912-2002), Jesus Garcia Leoz (1904-1953) Gerardo Gombau (1906-1971), Jose Munoz Molleda (1905-1988), Carlos Surinach (1915-1997), Maria Teresa Prieto (1908-1982) Jesus Arambarri (1902-1960), Gaspar Cassado (1897-1966), Francisco Llacer Pla (1918-), Arturo Duo Vital (1901-1964), Joaquín Rodrigo (1901- 1999), Victorino Echevarria (1891-1965), Rafael Rodriguez Albert (1907-1979), Vicente Asencio (1903-1979), Matilde Salvador (Vicente Asencio'nun eşi) (1918-), Juan Hidalgo (1927-), Josep Cercos (1925-1989), Josep Maria Mestres-Quadreny'dir (1929-).

4. 4. NEOKLASİZM'İN JOAQUÍN RODRIGO'NUN MÜZİKAL KİMLİĞİNE ETKİSİ

J. Rodrigo'nun eserleri üzerinde, derinden etkilenmiş olduğu bestecilerden M. Ravel ve I. Stravinski'nin izleri hissedilse de, kısa sürede kendi İspanyol kültürünün zengin geleneklerine dayanan müzikal kimliğini keşfettiği gözlemlenmektedir. Kendisinin de belirttiği gibi bu değişimi müzikal geçmişiyle bağlarını koparmak olarak algılamamış, yeni yönelimler ve yeni müzikal formları keşfetmek amaçlı bir yaklaşım olarak tanımlamıştır.

1920'lerin sonlarına doğru İspanya'da müzikal beklentileri ve felsefeleri bakımından birbirlerinden oldukça farklı iki müzisyenler birliği bulunmaktadır. Madrid ve Katalonya'da ortaya çıkmış bu guruplar Generación del 27'nin (1927 Kuşağı) parçasıdır. 1927 kuşağı, İspanyol halk müziğinin folklorik özelliklerini temel alan bir akımın temsili ismidir. İlk gurup Madrid'de ortaya çıkmıştır ve *Grupo de Madrid* ismiyle anılmıştır. İkinci gurup ise Katalonya'da ortaya çıkmış ve *Grupo de los Ocho* olarak isimlendirilmiştir (Önder, 2012, s. 27).

İspanyol besteciler içerisinde yer alan bu bölünmelere rağmen Neoklasizm'in adını duyurmaya başlaması ve yayılması ile Falla ve Stravinsky'den etkilenen Rodrigo, müzikal bakış açısını Neoklasizm ve ulusalcılık akımlarıyla beraber flamenko dans ritimleri, Cante Jondo (derin şarkı) ile birleştirerek Neocasticismo adında yeni bir akım oluşturmuştur. Bu akımın gövdesini oluşturan temel özellikler Flamenko icra teknikleridir. Rodrigo'nun eserlerinde sıklıkla Flamenko'nun enstrümantal icrasında geniş yeri olan Rasguado, Tremolo ve büyük arpejler ve gamlar gibi teknikler gözlemlenmektedir. Bu gamlar ağırlıklı olarak bir Antik Yunan Modu olan Phrygian modu üzerine kuruludur. Emeviler'in 711'de gerçekleştirmiş olduğu İspanya

istilasından sonra gelişmeye başlamış olan bu müzikal dizi kurulum olarak; bir yarım, üç tam, bir yarım, iki tam aralıklarının ardışık olarak sıralanması ile oluşmaktadır.

Şekil 1. Phrygian Modu

4. 5. J. RODRİGO'NUN KLASİK GİTAR ESERLERİNDE NEOKLASİK DOKULAR

J. Rodrigo, klasik gitar için otuz bir adet eser bestelemiştir. Eserlerin isimleri kronojik olara aşağıda listelenmiştir.

1. Zarabanda Lejana (1926)
2. Toccata (1933)
3. En Los Trigales (1938)
4. Tiento Antiguo (1942)
5. Bajando de la Meseta (1954)
6. Tres Piezas Espanolas (1954)
7. Entre Olivares (1956)
8. Junto Al Generalife (1957)
9. Sonata Giacosa (1959)
10. En Tierras de Jeres (1960)
11. Invocacion y Danza (1962)
12. Tres Pequeñas Piezas (1963)
13. Sonata a la Espanola (1969)Elogio de la Guitarra (1971)
14. Pajaros de Primavera (1972)
15. Dos Preludios (1977)
16. Triptico (1978)
17. Un Tiempo Fue Italica Famosa (1981)
18. Ecos de Sefarad (1987)
19. Que Buen Caminito (1987)
20. Aranjuez, ma Pansee (1968)
21. Pastoral (1993)
22. Fandango del Ventorillo (1993)
23. El Album de Cecilia (1998)
24. Tonadilla (1959)
25. Fandango del Ventorillo (1993)
26. Sones en la Giralda (1963)
27. Concerto Madrigal (1966)
28. Concerto Andaluz (1967)
29. Fantasia Para un Gentilhombre (1954)

30. Concerto de Aranjuez (1939)

31. Concerto Para una Fiesta (1982)

J. Rodrigo'nun klasik gitar eserlerinde yer alan Neoklasik dokular üç farklı etkileşim aracıyla oluşmuştur. Bunlar Flamenko Müziği etkisi, Vihuela etkisi ve Barok Gitar etkisidir.

4.5.1. BAROK GİTAR ETKİSİ

J. Rodrigo özellikle M. de Falla'nın teşviki ile 16. 17. ve 18. yüzyıl icra teknikleri üzerine incelemelerde bulunmuştur. Bu araştırmaları sonucunda Barok gitar ve barok gitar bestecilerinden, gerek icra teknikleri gerekse bestecilik yaklaşımları çerçevesinde etkilendiği gözlemlenmektedir. Bu enstrüman, Barok dönem içerisinde sıklıkla kullanılan telli çalgılardan biridir. Antonio de Torres Jurado'nun (1817-1892) tasarladığı ve günümüzde kullanılan standart gitardan farklı olarak beş çift telli, düşük bir ses gücü ve derinliğine sahip, gövdesi etkileyici desenlerle kaplı bir çalgıdır. Ebatları standart gitardan daha küçüktür. İki farklı icra tekniği vardır. Bunlar Punteado (sağ elde telleri çekerek ses üretilmesi) ve Rasgado'dur (birden çok telin sağ el parmaklarıyla aşağı ve yukarı hareketler eşliğinde seslendirilmesi). Tel dizimi yukardan aşağıya doğru La, Re, Sol, Si ve Mi şeklindedir. Barok gitarda tıpkı modern klasik gitarda olduğu gibi görünen nota bir oktav pes duyulur. Julian Bream, Gordon Ferries, William Carter, Jacob Lindberg, Paul O'Dette, Hopkinson Smith, Lex Eisenhardt, Xavier Díaz-Latorre, Rafael Andia günümüzde barok gitar geleneğini sürdüren yorumculardan bazılarıdır.

Joaquín Rodrigo'nun Fantasia Para un Gentilhombre (Bir Soylu için Fantezi) isimli eseri, bir Barok dönem bestecisi ve icracısı olan Gaspar Sanz'ın 1674 yılında Zaragoza'da yayınlanmış "Instrucción de Musica Sobre la Guitarra Española" adlı barok gitar metodunda yer alan altı parçadan esinlenerek bestelenmiş bir klasik gitar konçertosudur. Bu parçalar sırasıyla Villanos, Fuga 1a por primer tono al ayre Española, Española, La Cavalleria de Napoles con dos Clarines, Las Hachas ve Canarios'dur.

Bölmeleri karşılaştırmalı olarak incelemek Rodrigo'nun Sanz'ın danslarını nasıl bir yaklaşımla geliştirdiği konusunda etkili olacaktır. Konçertonun ilk bölümü olan bu İspanyol dansı, Gaspar Sanz'ın Villanos adlı küçük parçasından esinlenerek yazılmıştır. Tematik olarak oldukça benzerlikler gösterir. Çeşitleme (varyasyon) formunda yazılmıştır. Villano, özünde bir halk dansıdır. İlerleyen yıllar içerisinde daha geniş sosyal gruplar içerisinde de görülmeye başlanmış ve bir aristokrat dansı olarak da müzik tarihindeki yerini almıştır. 4/4 lük tartımda yazılmıştır ve iki bölümden oluşur. İlk bölüm Zapateado'dur. Bu bölüm el çırpma ve ayak vurma hareketlerini içeren sakin nitelikte bir danstır. İkinci bölüm ise Desperma'dır. Bu bölüm ani zıplamalar ve eğilme hareketlerini içeren daha hareketli bir karaktere sahiptir. Gaspar Sanz'ın tablature halinde yazılmış Villano'su Re Majör tonundadır. Rodrigo La Majör tonunu tercih etmiştir. Genel olarak Rodrigo, Gaspar Sanz'ın Villanos'unda yer alan cümleleri ve birçok motifi tematik olarak değiştirmemiş varyasyon tekniği ile zenginleştirmiştir. Çeşitleme eserin girişinde yer alan tema üzerinde Şekil 1 ve Şekil 2 de gözlemlenmektedir.

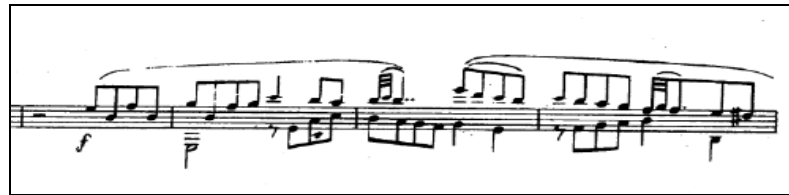

Şekil 2.¹

Şekil 3.²

Şekil 4'de görüldüğü üzere, Rodrigo Konçertonun giriş melodisi olan temayı polifonik olarak çok sesli hale getirmiştir.

Şekil 4.

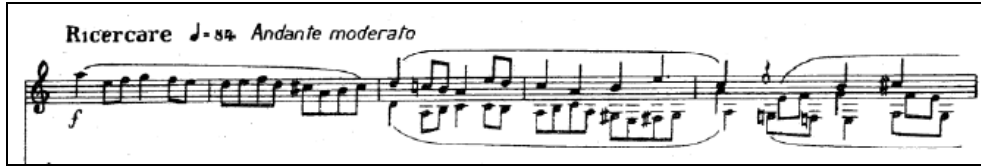
Rodrigo, konçertonun ilk bölümünün ikinci parçası olan Ricercare'ı bestelerken Sanz'ın Fuga 1a Primer Tono al Ayre Espanol adlı küçük parçasından esinlenmiştir. Eser her ne kadar Sanz tarafından Füg olarak adlandırılmış olsa da, Rodrigo eseri teknik ve formal açıdan Ricercare'a daha yakın görmüş ve bu ismi tercih etmiştir. Ricercare, 16. yüzyılda ortaya çıkmış ve 17.

¹ Gaspar Sanz'ın Altı parçasından alınan örnekleri içeren şekiller: KOONCE, Franck; "The Baroque Guitar in Spain and the World". Inc, ABD, 2006, Mel Bay Baskısı

yüzyılda gelişerek önem kazanmış bir müzik formudur. Çoğunlukla, 16. ve 17. yüzyıl içerisinde yer alan çok sesli enstrümanlar için tercih edilmiştir. Barok dönemin en yaygın ve karakteristik formlarından biri olan Füg'ün ilk çıkış noktası olarak da tanımlanabilir. Ricercare kelime anlamı olarak "aramak" anlamına gelir. Genel olarak uzun sesler ile yaratılan tema, polifonik yürüyüşler, yan temalar ve karşı temalar ile zenginleştirilir.

Şekil 5.

Şekil 6.

Konçertonun 3. Bölümü olan Espanoleta, 16. yüzyıla ait üç vuruşlu ağır bir danstır. Çoğunlukla minör tonlar da bestelenmiştir. Kökeni her ne kadar İspanya olsa da İtalya'da yaygınlaşmış ve özellikle incelikli bir aristokrat dansı olarak adını duyurmuştur Şekil 7. Sanz'ın yazmış olduğu temayı göstermektedir. Rodrigo'nun, temanın melodik yapısına bağlı kalarak çeşitleme tekniği ile eseri zenginleştirilmesi için uygun bir örnektir. Bu melodik atlamaları ve 16'lık nota gruplarını bünyesinde barındıran çeşitlemeler Şekil 8'de gösterilmiştir.

² Joaquín Rodrigo'nun Fantasia Para un Gentilhombre isimli eserinden alınan örnekleri içeren şekiller: Schott and Co. Ltd. London, Max Esching Baskısı

Şekil 7.

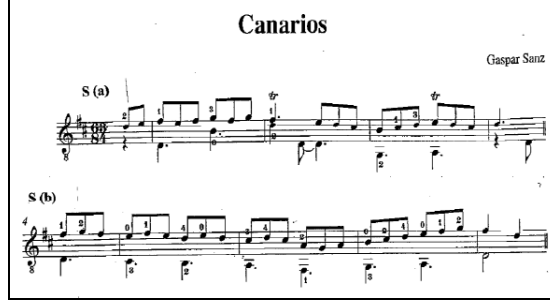

Şekil 8.

Rodrigo, Sanz'ın Canarios isimli dansını konçertonun final bölümü olarak belirlemiştir. Üç bölümlü şarkı (Lied) formundan olan Canario'nun orijinal tonu Re Majör'dür. Tartımı 6/8'lidir. Rodrigo, herhangi bir tartım ve ton değişikliğini tercih etmemiş, orijinal Canarios'a bağlı kalmıştır.

Kanarya adalarına ait bir dans olan Canarios, geleneksel İspanyol müziği içerisinde yer alan *De Amalgama* ritminin özelliklerini taşır. Bu ritim 3/4 lük ve 6/8'lik ritimler içerisinde asimetrik vuruşlardan oluşur. Bu vuruşlar sayesinde bileşik ritmik yapı meydana gelir. 3+3+2+2+2 tipik bir *De Amalgama* vuruşudur. 16. yüzyıla ait bir dans olan Canarios çiftler halinde yapılan bir danstır. Partnerler karşılıklı olarak birbirlerini etkilemek için sakin karakterli figürler sergilerler. Canario ritmik yapısı önde olmasına karşın ağır bir danstır. Rodrigo'nun bu bölüm içeri-

sinde Şekil 10'da görüldüğü üzere ana temayı armonik olarak uyumsuz (disonans) akorlar ile desteklediği gözlemlenmektedir.

Şekil 9. Canarios'un Teması

Şekil 10. Rodrigo'nun armonizasyonu

Örnekler üzerinden de belirlenebileceği gibi, Rodrigo, Fantasia Para un Gentilhombre isimli klasik gitar konçertosunun müzikal yapısını belirlerken; çeşitleme, disonans armonizasyon ve Barok dönem polifonisi kullanarak Sanz'ın altı dansını temel alan bir eser oluşturmuştur. Bu müzikal anlayış Neoklasik üslubun belirgin bir özelliğidir. Bestecinin klasik gitar eserlerinde gözlemlenen bir başka Neoklasik yaklaşım ise Flemanko tekniklerini içermektedir.

4.5.2. FLAMENKO ETKİSİ

Flamenko İspanyanın güney bölgelerinde yaşayan halkın geliştirdiği bir müzik formudur. Bu bölgeye Araplar tarafından Endülüs ismi verilmiştir. Folklorik öğeleriyle ön plana çıkan flamenko, gitar, şarkı, palmas (alkış) ve dans gibi temel dallardan oluşmaktadır. (Altınörs, 2016, s. 27)

Bu formun performansı esnasında gitar eşliğine sıklıkla yer verilir. Kendine özgü olan bu gitara Flamenko gitarı olarak da anılmaktadır. Ölçüleri, ses rengi ve en önemlisi çalım teknikleri bakımından klasik gitardan farklıdır.

Flamenko, birçok klasik müzik bestecisini güçlü bir şekilde etkilemiştir. Başta İspanyol kökenli besteciler eserlerinde sıklıkla Flamenko tekniklerine yer vermişlerdir. 20. Yüzyılın en tanınmış İspanyol bestecilerinden biri olan J. Rodrigo'nun, özellikle klasik gitar eserleri incelendiğinde Flamenko müziğinin ve Flamenko gitarı çalım tekniklerine sıklıkla yer verdiği ve bir besteci olarak kendi kültüründen beslenmek için Flamenko'ya başvurduğu gözlemlenmektedir. Bu eserleri içerisinde picado, rasgueado, golpe, tremolo, pulgado, solea gibi Flamenko gitar

tekniklerini kullanmıştır. Ayrıca Zapateado, Fandang ve Sevillas gibi birçok Flamenko dansını da biçim olarak tercih etmiş etmiştir.

Rodrigo, *Puquena Sevillana* isimli solo gitar eserinde, Sevillana dansını biçimsel olarak kullanmış ve bu dansı Flamenko gitarın en önemli icra tekniklerinden biri olan Rasguedo ile desteklemiştir.

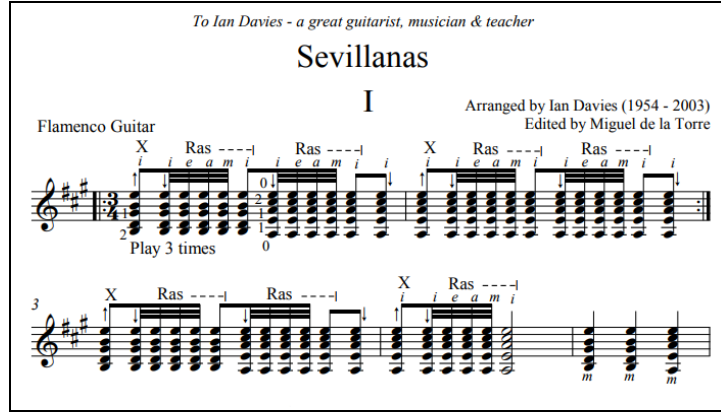
Sevillana dansı, kökeni İspanya'nın, Kastilya bölgesine ait, renkli ve heyecan verici bir danstır. Seguidilla olarak da adlandırılır. 3/4'lük ritme sahiptir. Toplu halde ve önceden belirlenmiş bir kurgu ile icra edilmektedir. Bu özellikleri ile sıra dışı bir Flamenko türü olarak tanımlamak yerinde olacaktır. Çünkü Flamenko doğaçlamayı temel almaktadır.

Rasguedo, sağ el parmaklarının tırnağın dış kısmını sert bir hareketle tellere değdirilmesi ile üretilen ve özünde ritmik bir flamenko tekniğidir. Puquena Sevillana'nın yapısı incelendiğinde Rasgoedo ile benzer bir flamenco hareketi olan, Picado tekniğinin etkileri de gözlemlenmektedir. Picado uygulanırken, başparmak en üst tele yaslanır ve böylece elin dengede olması sağlanmış olur. Diğer parmaklar ise rasguedo tekniğine benzer bir şekilde ritmik olarak akorları sert bir şekilde duyururlar.

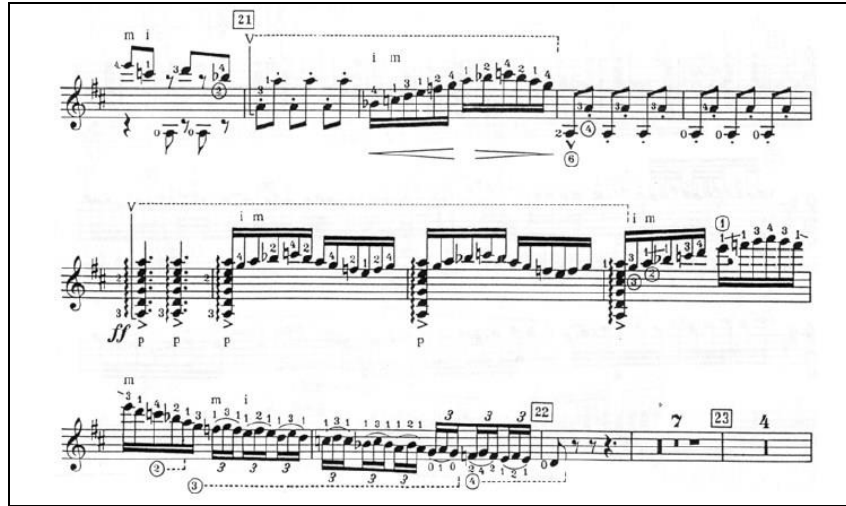
Şekil 11.³

³ "Tres Piezas Espanolas" In My Music for Guitar: 19 Pieces for Guitar by Joaquín Rodrigo" Schott-Music, 1995, s. 22-36. New York.

Şekil 12.⁴

J. Rodrigo'nun Picado ve Rasgado tekniklerine başvurduğu en tanınmış eseri Concerto de Aranjuez'dir. Bu eser içerisinde sıklıkla inici ve çıkıcı gamlara yer vermiştir. Bu eser ismini Madrid'de bulunan Aranjuez Sarayından almıştır. Rodrigo, bu üç bölümlü klasik gitar konçertosunda sarayın bahçelerinin görkemini müzikal olarak betimlemektedir. Eser, kendisi de bir klasik gitarist olan Sainz De la Maza'ya ithaf edilmiştir. Özellikle hızlı ve enerjik karakterde olan birinci bölüm içerisinde yer alan Picado'lardan bazıları şekil 13'de sunulmuştur.

Şekil 13.⁵

⁴Şekil 12'de yer alan nota örneği, http://www.southendflamenco.co.uk/documents/ian_davies_sevillanas_notation.pdf adresinde bulunan web sitesinden alınmıştır.

⁵ Concierto de Aranjuez nota örneklerini içeren şekiller: Joaquín Rodrigo Concierto de Aranjuez (1984) Schott-Music, Madrid

Concerto de Aranjuez rasgueado tekniği ile başlamaktadır. Bu bölümde Konçertonun girişinde sergilenen ritmik yapının kökeni bir Flamenko formu olan Fandango'ya dayanmaktadır. Fandango, üç vuruşlu ve canlı bir Endülüs dansıdır. Çiftler tarafından sergilenmektedir. Çoğunlukla gitar, el çırpmaları ve kastanetler eşliğinde icra edilir.

Şekil 14.

Bestecinin Un tiempo fue Itálica famosa isimli solo klasik gitar eserinde ise Flamenko gitarda en bilinen tekniklerden biri olan Solea' yı uyguladığı görülmektedir. Bu teknik legato (bağlı) tekniği ile sağ elde bir kez seslendirilen notanın sol el ile yakın tiz ve pes seslere bağlanması ile oluşur. Bu hareket son derece yüksek tempoda gerçekleştirilir. Doğaçlama özelliğine sahiptir.

Şekil 15.⁶

J. Rodrigo'nun klasik gitar eserleri üzerinde Flamenko gitar teknikleri geniş yer tutmaktadır. Bu eserlerin biçimsel ve icraya yönelik yapıları incelendiğinde erken dönem Rönesans çalgılarının etkileri de gözlemlenmektedir. Bunlar arasında ilk sırada Vihuela yer almaktadır.

4.5.3. VİHUELA ETKİSİ

Vihuela 16. yüzyıl da ortaya çıkmış bir telli çalgıdır ve kökeni İspanya'ya aittir. Bir sokak çalgısıdır ve Toubadoure denen sokak çalgıcıları bu enstrümanı yazdıkları metinlere ve şiirlere

⁶ Un Tiempo Fue Itálica Famosa, Schott-Music, (1989) Madrid

eşlik etmek amacıyla kullanmışlardır. İcra edilen müzik ise vokal ağırlıklıdır. Enstrümanlar vokali destekleyen eşlik görevindedir.

“Vihuela altı telli bir çalgıdır. Üç şekilde icra edilmektedir. Vihuela de Mano (parmakla çalınan vihuela), Vihuela de Pua (önceden hazırlanmış küçük ve esnek bir çubukla çalınan vihuela) ve Vihuela de Arco'dur (yay ile çalınan Vihuela). Gitarın atası sayılabilecek bu enstrüman için ilk eserleri yazan İspanyol besteciler ve icracılar daha çok elle çalınan versiyonu tercih etmişlerdir”(Önder, 2012, s. 28).

Şekil 16. Vihuela⁷

J. Rodrigo, 1926 yılında Paris'te bestelemiş olduğu *Zarabanda Lejana* isimli eserini Vihuela yorumcusu aynı zamanda bestecisi olan Luis Milan'a ithaf etmiştir. 1500 -1561 yılları arasında yaşamış bu İspanyol besteci Rönesans Vihuela repertuarının önemli eserlerini üretmiştir. Yayınlamış olduğu “*Libro de música de vihuela de mano intitulado El maestro*” isimli metod Vihuela de mano için yazılmış ilk metoddur.

Zarabanda Lejana, incelendiğinde 20. Yüzyıl erken dönem Romantizm'inin birçok özelliğini yapısında barındırdığı gözlemlenmektedir. Sarabande dansı, 1500'lerin ikinci yarısında Latin Amerika'da ortaya çıkmış bir dandır. Tek, çift veya grup halinde icra edilmelidir. Birden çok dansçı tarafından icra edildiğinde, çiftler karşılıklı olarak benzer hareketler ile gerek hafifçe zıplayarak gerekse vücutlarını sağa sola yavaş bir şekilde hareket ettirerek zarif figürler sergilerler. Sıklıkla Gitar, Kastanet eşliğinde icra edilmektedir. Fransa ve Almanya'da orta ve geç Barok dönem içerisinde yaygınlaşmıştır.

---

⁷ Şekil 16'de yer alan Vihuela göreseli <http://2013.femas.es/programacion/la-vihuela-de-quito-una-reliquia-musical-5/index.html> sitesinden alınmıştır.

Şekil 17.⁸

Eser, Sarabande dansının özelliklerinden biri olan melodik ve armonik sadeliği içinde barındırmaktadır. Basit bir Sarabande melodisi olan bu eser Klasik Gitar için teknik olarak oldukça zorlayıcı olan dört ve beş sesli akorlar ile armonize edilmiştir. Biçimsel olarak iki bölüme oluşmaktadır. Eserin orkestra ve yaylı çalgılar için düzenlemeleri de mevcuttur.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bir sanat akımını değerlendirirken toplum ve tarih çerçevesinden yaklaşmak son derece önemlidir. Bu olguların derinliğine inildiğinde insanın doğasına ilişkin birçok veri ile karşılaşılır. Çünkü sanat yapıtı, oluşum aşamasında birçok kaynaktan beslenmektedir. Hareket, bu kaynakların önde gelenlerinden biridir. Bu eylemin doğası incelendiğinde ise zamansal bir değerlendirme ile karşılaşılır. Bu değerlendirme en temel tanımı ile geçmiş-şimdi-gelecek şeklindedir. Bu zamansal dilimler varoluşlarında (ontolojik) değişmez olarak etkileşim içindedirler. Bu etki sanat yapıtı içerisinde de kendisini göstermektedir. Bu durumu olumlu veya olumsuz olarak tartışmak doğru değildir. Bunun en güçlü nedeni sanatın bireyselliğinin kaçınılmaz ve değiştirilemez olmasıdır.

Romantizme yönelik müzikal yaklaşımlar, bu akımın diğer sanat dallarına gösterdiği etkiyle aynı ortak özellikleri göstermektedir. Özellikle yaşamın kendisine paralel olarak; abartılı ifadeler, önceki sanatsal dönemlerle kıyaslanacak olursa daha özgür bir form anlayışı, serbestleşen tematik yaklaşımlar sanatta kendine oldukça yer bulmuş ve romantizmin ana hatlarını belirleyen özellikler haline gelmiştir. Sanat yaşayan bir olgudur ve devamlı etkileşim halindedir. İşte bu olgunun verdiği en önemli özelliklerden biri de tepkiselliktir. Neoklasizm de 18. yüzyılın göreceli olmakla beraber abartılı müzikal yaklaşım biçimlerine tepki olarak daha dizginlenmiş ifadeler içeren bir akım olarak ortaya çıkmıştır.

Gelişen sanat, teknolojinin kat ettiği yoldan ve enstrümantal olanaklardan nasibini alarak bestecilerin bu teknolojiye yönelmelerini sağlamış, böylece 18. yüzyılda rastlanmayan bir başka

⁸ 19 Pieces Composed by Joaquín Rodrigo (1901-1999) Schott-Music ,HL.49012167

özgürlük anlayışını ortaya çıkarmıştır. Bir başka söylemle, Neoklasizm'i bu alanda serberst bir yapılanmaya itmiştir. Bu Neoklasizm'i geç romantizmden ayıran bir başka özelliktir. Edebiyat üzerinden sanat tarihi içerisinde güçlü bir şekilde yerini almış olan Alman Romantizmi, 20.yüzyılın başlarında bu gelişmenin karşılığı olarak her daim olan tepkiselliği doğurmuş ve bunun sonucunda bazı Fransız bestecilerinin benimsediği Fransız Neoklasizm'ini ortaya çıkarmıştır.

J. Rodrigo, Neoklasizm ile ilişkisini bestecilik kariyeri süresince korumuş ve sadık kalmıştır. Bu bağı oluştururken ülkesinin sahip olduğu sanatsal ve sosyolojik zenginliğe başvurmuştur. J. Rodrigo'yu müzik tarihi içerisinde eşsiz bestecilerden biri yapan özelliklerinden belki en önemlisi müziğe kendine özgü bir ulusalcılık anlayışıyla yaklaşmasıdır. Rodrigo kendi kültürünün temellerinden hiçbir zaman kopmamış, başka bir deyişle geleneğe yakın durmuş fakat gelişmekte olan sanatın avantajlarını da kullanarak zengin ve son derece üretken müzikal kimliğini oluşturmuştur. Neoklasizm'e yaklaşımı incelendiğinde, Endülüs'de ortaya çıkmış olan Flamenko, Rönesans İspanyol Müziği ve Barok Gitar geleneklerinden beslendiği fark edilmektedir. Bu özellikler, *Tres Piezas Españolas*, *Tres Pequeñas Piezas*, *Fantasia Para un Gentilhombre*, *Concierto de Aranjuez*, *Sonata Giocosa*, *Por los Campos de España* gibi klasik gitar eserlerinde görülmektedir. Bestecinin bu yapıtları, klasik gitar konser repertuarları içerisinde sıklıkla yer almaktadır. Birçok yorumcu tarafından kayıt altına alınmış ayrıca yarışma ve giriş sınavları programlarında zorunlu eser olarak kullanılmıştır. Bu eserler özellikle klasik gitar repertuarı içerisinde yer alan İspanyol ekolünün önde gelen yapıtlarındandır.

KAYNAKLAR

- Aktüze, İ. (2003) Müziği Okumak (1. Cilt) İstanbul: Pan Yayıncılık
- Aslan, G. (2011) Ortaçağdan Günümüze Modernite: Doğuşu ve Doğası, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4/7.
- Donis, J. A. (2005) The Musicologist Behind The Composer: The Impact of Historical Studies Upon The Creative Life in Joaquín Rodrigo's Guitar Compositions, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Florida: Florida Üniversitesi
- Feridunoğlu, Z. L. (2005) İz Bırakan Besteciler, İstanbul: İnkılap Kitabevi
- Griffiths, P. (2010) Batı Müziğinin Kısa Tarihi, (M. H. Spatar, Çev.) İstanbul: İş Bankası Yayınları
- İlyasoğlu, E. (1994) Zaman İçinde Müzik, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Kaygısız, M. (1999) Müzik Tarihi Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi, İstanbul: Kaynak Yayınları
- Önder, T. (2012) Joaquín Rodrigo'nun *Fantasia Para un Gentilhombre* İsimli Eserinin Müzikal ve Teknik Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul: T.C. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı

Say, Ahmet. (2008) Müzik Nedir, Nasıl Bir Sanattır?, İstanbul: Evrensel Basım Yayınevi

Selanik, C. (1996) Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Ankara: Doruk Yayıncılık.

Sözer, V. (1996) Müzik-Ansiklopedik Sözlük, İstanbul: Remzi Kitabevi

Şişman, Ahmet. (2006) Sanata ve Sanat Kavramlarına Giriş, İstanbul: Literatür Yayınları